

jest określenie, poprzez odpowiednie badania ankietowe, jakie kwoty ludzie gotowi są zapłacić za dostęp do walorów środowiska, za dobro ekologiczne lub też otrzymać jako rekompensatę za utratę możliwości korzystania ze środowiska. Na podstawie tych odpowiedzi jest szacowana wartość danego elementu środowiska.

Metoda kosztów podróży może być wykorzystana w tych wszystkich przypadkach, gdy człowiek potrafi określić swoje preferencje (i skłonność płatniczą) docierania do miejsc o walorach rekreacyjnych. Częstotliwość odwiedzania danego terenu to pewien wskaźnik waloryzowania przez turystów środowiska przyrodniczego.

Metoda hedoniczna polega na szacowaniu popytu na walory środowiska, których cena nie kształtuje się bezpośrednio na rynku. Na podstawie dużej ilości dokonywanych transakcji próbuje się pośrednio określić cenę tych cech pozarynkowych, które można zidentyfikować z dobrami środowiska.

Metoda kapitału ludzkiego ocenia wartość środowiska przyrodniczego poprzez obliczenie strat w zarobkach człowieka. Jeżeli ewidentnie przyczyną choroby człowieka jest stan środowiska przyrodniczego to utracone zarobki, koszty leczenia i opieki zdrowotnej wskażą nam oczekiwaną wartość danego komponentu środowiska.

Metoda efektów produkcyjnych stosowana jest do badania fizycznych skutków zmian w środowisku przyrodniczym dla efektów produkcyjnych. Podejście to zakłada, że zmiany w jakości (dostępności) dóbr środowiskowych wywołane realizacją inwestycji proekologicznych wpłyną na zyskowność producentów poprzez zwiększenie kosztów produkcji lub zmniejszenie wyników, albo odwrotnie.

Metoda nakładów prewencyjnych (metoda kompensacyjna) i kosztów restytucji (metoda odtworzeniowa) wykorzystuje zdolności płatnicze człowieka. Oznacza to, że wartość danego elementu środowiska przyrodniczego będzie taka, jaka jest kwota, którą jest w stanie zapłacić człowiek w celu powstrzymania degradacji – nakłady prewencyjne, lub przywrócenia stanu środowiska przyrodniczego – koszty restytucyjne (metoda odtworzeniowa).

Koncepcja minimalnego standardu bezpieczeństwa inaczej analiza dopuszczalnego ryzyka, to proces społecznego wyboru, który ma na celu ochronę zagrożonych gatunków i ekosystemów oraz uniknięcie ryzyka w postaci przyszłych potencjalnych strat, często nieodwracalnych.

Literatura:

1. Ekonomia ekosystemów i bioróżnorodności. Raport wstępny, Komisja Europejska, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2008.

Олешко А. А., д.е.н, доцент,
завідувач кафедри фінансів, обліку і
аудиту ПВНЗ «Університет сучасних знань»

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ДИСПРОПОРЦІЇ У ПРОЦЕСАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАОЩАДЖЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЇ

Важливою передумовою до довгострокового економічного зростання є трансформація внутрішніх заощаджень у реальні інвестиції і досягнення оптимальних пропорцій між валовим заощадженням та валовим нагромадженням основного капіталу.

На думку В. Леонтьєва, ключову роль у процесах економічного зростання відіграє норма заощаджень у наявному доході, що трансформується в інвестиції з наступним зростанням цього доходу, а також співвідношення вибору національної економіки між поточним і майбутнім споживанням [1].

Як показує теорія і практика, середній показник співвідношення внутрішніх заощаджень та інвестицій у довгостроковому періоді повинен прямувати до одиниці. Такий висновок зроблено Дж. М. Кейнсом, який зазначав: «незважаючи на те, що загальна сума заощаджень є сукупним результатом дій великої кількості окремих споживачів, а величина інвестицій – сукупним результатом дій індивідуальних підприємців, ці дві величини повинні бути рівними між собою, оскільки кожна з них дорівнює перевищенню доходів над споживанням... Індивідуальні заощадження у такому ж ступені сприяють поточним інвестиціям, в якому зменшують поточне споживання» [2]. При цьому суттєве перевищення заощаджень над інвестиціями свідчить про неефективне використання інвестиційного чинника як рушія економічного зростання, розпорошення особистих заощаджень домогосподарств, а значне перевищення інвестицій над заощадженнями підвищує ризики боргового фінансування економіки. Нестача внутрішніх інвестицій призводить до непропорційно загрозливого зростання зовнішнього кредитування економіки.

Таким чином, підвищення інвестиційного потенціалу держави, а отже і забезпечення економічного зростання, можливі за умови максимально ефективного механізму трансформації внутрішніх заощаджень в інвестиції. Для цього необхідно забезпечити акумулювання внутрішніх заощаджень у фінансовій системі та їх ефективний перерозподіл у вигляді інвестицій на користь стратегічно

важливих структуроформуючих секторів національного господарства. Перешкодою до реалізації цього заходу є катастрофічне зниження довіри населення до зберігання заощаджень у банківських установах, з одного боку, та падіння рівня реальних доходів населення, наявність значної заборгованості із виплати заробітної плати, невизначеність валютно-курсової політики держави – з іншого. Закономірним в умовах високого рівня інфляції також є перерозподіл домогосподарствами ресурсів на користь поточного споживання.

Кризові процеси в умовах зменшення валових заощаджень поглиблює їх неефективний перерозподіл між секторами економіки. В Україні має місце довгострокова тенденція до укорінення неефективної структури інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності, що виявляється у направленні інвестиційних потоків переважно у галузі зі швидким обігом капіталу, вищим рівнем рентабельності та, відповідно, неналежного інвестиційного забезпечення базових галузей, розвиток яких забезпечує мультиплікативний ефект у національній економіці. Зокрема, обсяги капітальних інвестицій у машинобудування у три – чотири рази нижчі, ніж у високорозвинених країнах, а інвестиції у сфері п'ятого і шостого технологічних укладів протягом останніх років не перевищують 4,5 та 0,5 відсотки, відповідно [3, с. 238]. Переважне направлення капітальних інвестицій у поточний капітальний ремонт призвело до зниження частки інвестицій на технічне переоснащення, реконструкцію, модернізацію та придбання енерго-, ресурсозберігаючої техніки і технологій. І це при тому, що ціни на енергоносії підвищено у 3 – 7 разів, а енергоємність ВВП України, у 2,6 рази вище середньосвітового рівня [4, с. 9]. Наслідком нестачі інвестицій у наукоємних галузях стало утворення в економіці України, як домінуючих, галузей з низьким рівнем технологічної укладності, незначною часткою високотехнологічної продукції у загальному обсязі промислового виробництва, низькою часткою доданої вартості внаслідок високої матеріалоємності продукції і, відповідно, низькою конкурентоспроможністю вітчизняної продукції кінцевого споживання на зовнішніх ринках.

Відтак, усунення макроекономічних диспропорцій у процесах трансформації заощаджень в інвестиції має стати невід'ємним напрямом державної економічної політики на шляху переходу до позитивної макроекономічної динаміки.

Література:

1. Leontief W. Theoretical Note of Time-Preference, Productivity of Capital, Stagnation and Economic Growth. American economic review. – 1. – 1958 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.books.google.com.ua
2. Кейнс Д. М. Общая теория занятости, процента и денег [Электронный ресурс] / Д. М. Кейнс. – Режим доступа: www.books.efaculty.kiev.ua/isekvc/9
3. Олешко А. А. Антикризисное регулирование национальной экономики: теория і практика: [монографія] / А. А. Олешко ; Національний університет ДПС України. – Ірпінь : Видавництво НУДПСУ, 2012. – 350 с.
4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. – 145-р.